



นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ Active Learning

สู่สมรรถนะผู้เรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕

โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑๖๒C
รายวิชาประวัติศาสตร์

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓



นางรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนวัดท่าไทร(ดัดถานุเคราะห์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต ๑

กระทรวงศึกษาธิการ



นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ Active Learning คู่สมรรถนะผู้เรียน
โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ 1S2C ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นางรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์

ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การจัดทำรายงานนำเสนอวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่สมรรถนะผู้เรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ 1S2C ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยได้นำเสนอความเป็นมาของ Best Practices จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรม กระบวนการจัดการเรียนรู้ 1S2C อันประกอบด้วย S การรวบรวมข้อมูลหลักฐาน, C การประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐาน และ C การเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ ประโยชน์ที่ได้รับ ปัจจัยความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ การเผยแพร่ผลงาน การได้รับการยอมรับและภาพกิจกรรม เพื่อเป็นเอกสารประกอบกิจกรรมคัดเลือกผลงานที่ปฏิบัติเป็นเลิศ

ผู้นำเสนอหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้คงจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับคณะกรรมการประเมินผลงานที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) และจะเป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนหรือผู้ที่สนใจในเรื่องนี้ไม่มากนักน้อย

นางรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์

สารบัญ

ความสำคัญของนวัตกรรม	๑
วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน	๓
ขั้นตอนการดำเนินงาน	๓
ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ	๘
ปัจจัยความสำคัญ	๘
บทเรียนที่ได้รับ	๘
การเผยแพร่ผลงาน	๙
ภาคผนวก	๑๐
- แผนการจัดการเรียนรู้	๑๑
- ภาพการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น	๓๘
- ภาพชิ้นงานสมุดเล่มเล็ก	๔๐

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่สมรรถนะผู้เรียน
ปีการศึกษา ๒๕๖๕
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑

ชื่อผู้นำเสนอ นางรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์
โรงเรียน วัดท่าไทร(ดิดถ่านุเคราะห์) อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑.ความสำคัญของนวัตกรรม

ยุคศตวรรษที่ ๒๑ เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ผลกระทบจาก โลกาภิวัตน์นี้ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้แสวงหาความรู้ตลอดเวลา ประกอบกับปัจจุบันมีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายทุกวินาทีทำให้ เนื้อหาวิชา มีมากขึ้นกว่าที่จะเรียนรู้จากในห้องเรียนได้หมด ซึ่งการสอนแบบเดิมด้วยการ “พูด บอก เล่า” ไม่สามารถจะพัฒนาให้ผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียนไปปฏิบัติได้ดี ดังนั้น ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของนักศึกษา จากผู้สอนคือผู้ถ่ายทอด ปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหา ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ สร้างความเข้าใจด้วย ตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

Active Learning เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่ง ” ความรู้ ” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน, การเขียน, การโต้ตอบ, และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์, การสังเคราะห์, และการประเมินค่า ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบันได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่

Sourcing หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลหลักฐานจากแหล่งต่างๆ

Corroboration หมายถึง กระบวนการประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐาน

Contextualizing หมายถึง กระบวนการเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐานนั้นๆ กับหลักฐาน เอกสาร ข้อมูลแวดล้อมอื่นๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือความจริงทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของเหตุการณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ ความเป็นไปของเหตุการณ์ ผลของเหตุการณ์ เป็นต้น

ทั้งนี้โดยนำเอาทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C มาปรับใช้คู่กับวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ขั้นตอนหรือวิธีการที่นักประวัติศาสตร์หรือผู้ศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และเรียบเรียง

เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งประเด็นที่จะศึกษา นับว่าเป็นขั้นตอนแรกของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ นักประวัติศาสตร์ หรือผู้สนใจทางประวัติศาสตร์มีความสนใจอยากรู้ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ตอนใดตอนหนึ่ง โดยตั้งประเด็นคำถามว่า ศึกษาเรื่องอะไรในช่วงเวลาใด ทำไมจึงต้องศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สืบค้นและรวบรวมข้อมูล ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ คือ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถสอบสวนเข้าไปให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้ ประกอบด้วยหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ คำบอกเล่าของผู้เห็นเหตุการณ์ และหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ศิลากาพย์ จดหมายเหตุ บันทึกและเอกสารต่างๆ ในการสะสม และรวบรวมข้อมูล ต่าง ๆ เหล่านี้ นักประวัติศาสตร์จำเป็นต้องใช้วิจารณญาณของตนสำรวจ เนื่องจากข้อมูลแต่ละประเภทเป็นผลผลิตที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นต้องค้นหาต้นตอหรือสาเหตุของข้อมูลอย่างลึกซึ้งเท่าที่จะทำได้ เพื่อป้องกันมิให้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ถูกบิดเบือน

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และตีความข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โดยการนำข้อมูลที่ได้สืบค้นรวบรวม คัดเลือก และประเมินไว้แล้วนำมาพิจารณาในรายละเอียดทุกด้านซึ่งนักประวัติศาสตร์ต้องใช้เหตุผลเป็นแนวทางในการตีความเพื่อนำไปสู่การค้นพบข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 4 การคัดเลือกและประเมินข้อมูล นักประวัติศาสตร์จะต้องนำข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาคัดเลือก และประเมินเพื่อค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ต้องการทราบ

ขั้นตอนที่ 5 การเรียบเรียงรายงานข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับอันเป็นผลมาจากการวิเคราะห์และการตีความข้อมูล หรืออธิบายข้อสงสัย เพื่อนำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เป็นการตอบตลอดจนความรู้ ความคิดใหม่ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการรายงานอย่างมีเหตุผล

จากความสำคัญข้างต้นที่กล่าวมา โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) จึงได้กำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เกิดความรักและความภาคภูมิใจในชาติไทย รวมถึงท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง สำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้กำหนดให้มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ถิ่นฐานบ้านเรา จำนวน 9 ชั่วโมง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านวิธีการทางประวัติศาสตร์ และทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ 1S2C

๒.วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

๒.๑ จุดประสงค์

- (๑) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C
- (๒) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริงโดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม
- (๓) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการกล้าแสดงออกและนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าเผยแพร่ในวงกว้าง ทั้งภายในสถานศึกษาและชุมชนภายนอก

๒.๒ เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

- (๑) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ จำนวน ๓๐ คน ได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C
- (๒) นักเรียนได้ผลงานที่ผ่านกระบวนการศึกษา ค้นคว้าของนักเรียนจำนวน ๑ เรื่อง

เชิงคุณภาพ

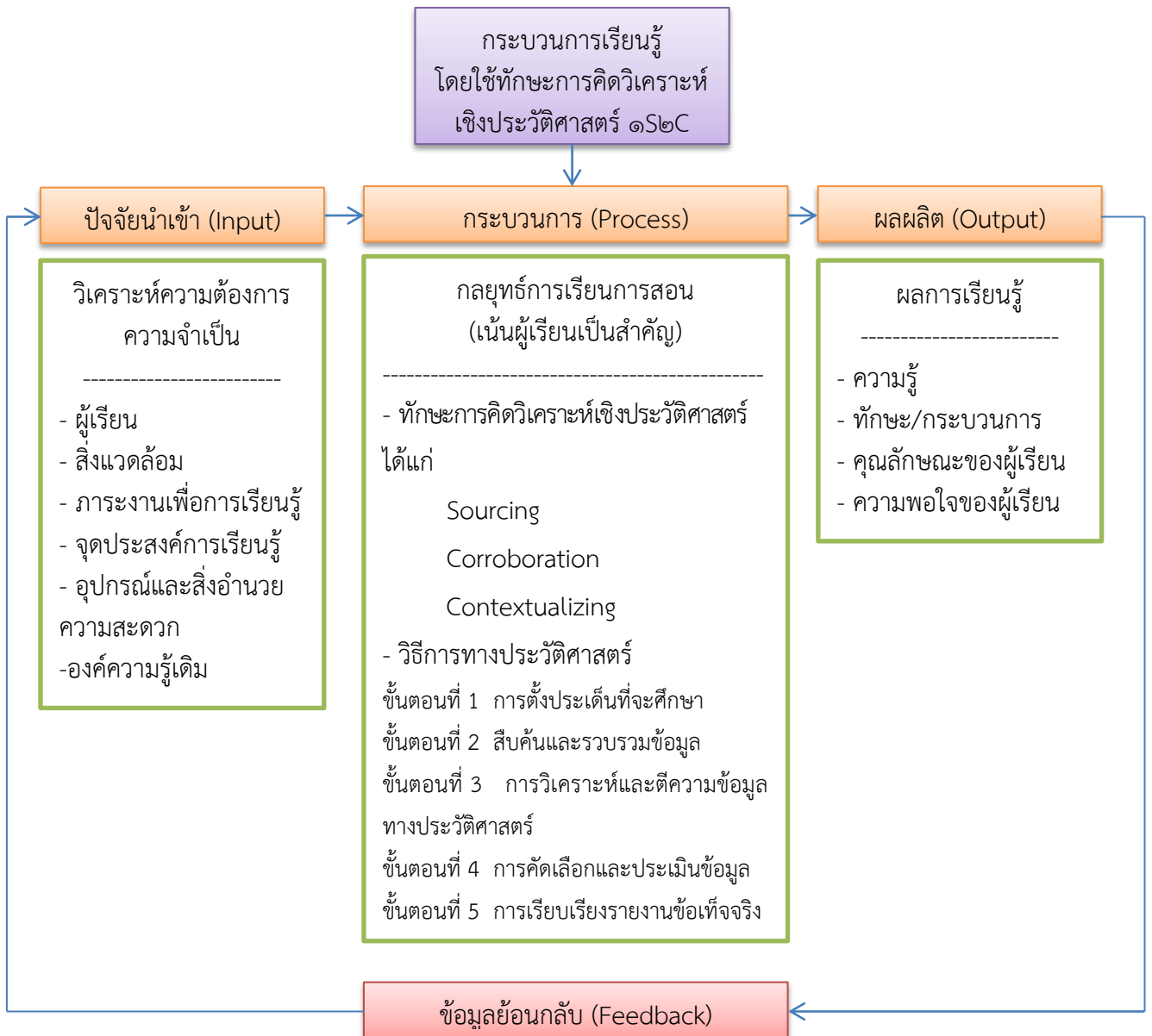
- (๓) นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการทางประวัติศาสตร์ สามารถศึกษาข้อมูลและเรียงเรียงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้

๓.ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑ การออกแบบนวัตกรรม

จากเจตนารมณ์ของคณะจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ในส่วนของการกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จึงได้กำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เกิดความรักและความภาคภูมิใจในชาติไทย รวมถึงท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงดำเนินการพัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนโดยใช้นวัตกรรมทางการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายตามหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรอบรู้ ก้าวทันโลกและการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรมและจริยธรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา การจัดการเรียนการสอน Active Learning โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยมีกระบวนการในการพัฒนานวัตกรรม ด้วยวิธี System Approach ประกอบด้วย Input Process Output Feedback ดังแสดงในแผนภาพ ดังนี้



จากกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการ ใช้วิธี System Approach ประกอบด้วย Input Process Output Feedback ดังแสดงในภาพนั้นมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาหลักสูตรของโรงเรียน ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรและวิเคราะห์หลักสูตร
๒. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างชัดเจน ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากจะกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย
๓. ระบุเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลพร้อมเครื่องมือการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน
๔. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลพร้อมเครื่องมือการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน

๕. จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อ/นวัตกรรมอย่างหลากหลายประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งออกแบบและสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

ทั้งนี้ข้าพเจ้ามีการวัดและประเมินผลในรายวิชาประวัติศาสตร์ คือ การประเมินการปฏิบัติ และการประเมินสภาพจริง โดยการผ่านการทำกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการดังกล่าว ต้องวัดและประเมินได้ครอบคลุม ครบถ้วนพฤติกรรมของผู้เรียนทั้ง ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) การประเมินความรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งความรู้ในเนื้อหาสาระนี้สามารถประเมินได้จากแบบฝึกหัด และชิ้นงานกลุ่ม

ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นการประเมินการแสดงออกของผู้เรียนทั้งหมดตลอดจนการทำงานร่วมกันและคุณลักษณะต่างๆ ซึ่งสามารถประเมินด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) การประเมินการใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑SoC ผ่านขั้นตอนในการศึกษาเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ๕ ขั้นตอน

๓.๒ การดำเนินงานตามกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ (Plan)

(๑) ผู้สอนศึกษาเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษาหลักสูตรของโรงเรียน ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภายใต้อัตลักษณ์ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

(๒) ผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

(๓) ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสำรวจแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในชุมชนรอบโรงเรียน และในพื้นที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ เพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรมในชั้นเรียน

ขั้นดำเนินการ (Do)

การพัฒนาผลงานและนวัตกรรม จากการจัดการเรียนรู้ Active Learning โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑SoC ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่

Sourcing หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลหลักฐานจากแหล่งต่างๆ

Corroboration หมายถึง กระบวนการประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานนั้นๆ เช่น ความน่าเชื่อถือ ทัศนคติของผู้เขียน ข้อเท็จจริง การบิดเบือนข้อมูล ความหมายที่แท้จริง เป็นต้น

Contextualizing หมายถึง กระบวนการเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐานนั้นๆ กับหลักฐาน เอกสาร ข้อมูลแวดล้อมอื่นๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือความจริงทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของเหตุการณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ ความเป็นไปของเหตุการณ์ ผลของเหตุการณ์ เป็นต้น

ทั้งนี้โดยนำเอาทักษะทางประวัติศาสตร์ ๑SoC มาปรับใช้คู่กับวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งหมายถึงขั้นตอน หรือวิธีการที่นักประวัติศาสตร์หรือผู้ศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และเรียบเรียงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การตั้งประเด็นที่จะศึกษา นับว่าเป็นขั้นตอนแรกของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ นักประวัติศาสตร์ หรือผู้สนใจทางประวัติศาสตร์มีความสนใจอยากรู้ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ตอนใดตอนหนึ่ง โดยตั้งประเด็นคำถามว่า ศึกษาเรื่องอะไรในช่วงเวลาใด ทำไมจึงต้องศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ สืบค้นและรวบรวมข้อมูล ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ คือ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถสอบสวนเข้าไปให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้ ประกอบด้วยหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ คำบอกเล่าของผู้เห็นเหตุการณ์ และหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ศิลาจารึก จดหมายเหตุ บันทึกลงและเอกสารต่างๆ ในการสะสม และรวบรวมข้อมูล ต่าง ๆ เหล่านี้ นักประวัติศาสตร์จำเป็นต้องใช้วิจารณญาณของตนสำรวจ เนื่องจากข้อมูลแต่ละประเภทเป็นผลิตผลที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นต้องค้นหาต้นตอหรือสาเหตุของข้อมูลอย่างลึกซึ้งเท่าที่จะทำได้ เพื่อป้องกันมิให้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ถูกบิดเบือน

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และตีความข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โดยการนำข้อมูลที่ได้สืบค้นรวบรวม คัดเลือก และประเมินไว้แล้วนำมาพิจารณาในรายละเอียดทุกด้านซึ่งนักประวัติศาสตร์ต้องใช้เหตุผลเป็นแนวทางในการตีความเพื่อนำไปสู่การค้นพบข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ ๔ การคัดเลือกและประเมินข้อมูล นักประวัติศาสตร์จะต้องนำข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาคัดเลือก และประเมินเพื่อค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ต้องการทราบ

ขั้นตอนที่ ๕ การเรียบเรียงรายงานข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับอันเป็นผลมาจากการวิเคราะห์และการตีความข้อมูล หรืออธิบายข้อสงสัย เพื่อนำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เป็นการตอบตลอดจนความรู้ ความคิดใหม่ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการรายงานอย่างมีเหตุผล

การใช้กระบวนการ Active Learning

ผู้สอนได้ใช้กระบวนการ Active Learning ในการจัดการเรียนรู้ คือ

๑. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันคิด วางแผนการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองภายในกลุ่ม ฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และยอมรับการตัดสินใจของเสียงส่วนใหญ่
๒. มีการเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียนตลอดเวลา ทั้งที่ครูทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสนทนาร่วมกับนักเรียน และการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันออกมานำเสนอข้อมูลในทุกขั้นตอนของการดำเนินการตามวิธีการทางประวัติศาสตร์
๓. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน โรงเรียน และชุมชน
๔. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกมานำเสนอผลงาน และร่วมกันประเมินผลงานอย่างสร้างสรรค์

การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

ผู้สอนได้ใช้กระบวนการของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C คือ

๑. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้เลือกหัวเรื่องที่สนใจศึกษา และดำเนินการตาม

กระบวนการขั้นตอนทั้ง ๕ ขั้นตอน โดยมีครูทำหน้าที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำตลอดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๒. ผู้สอนได้สอดแทรกทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C ในการดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการของวิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ

ทักษะ S = Sourcing คือกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ ในขั้นตอนที่ ๒ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ทักษะ C = Corroboration คือกระบวนการในการประเมินคุณค่าของเนื้อหา เมื่อได้ข้อมูลมาจากขั้นที่ ๒ ในวิธีการทางประวัติศาสตร์ ได้ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการประเมินค่า การแยกแยะข้อมูลประเภทความจริง ข้อเท็จจริง

ทักษะ C = Contextualizing คือกระบวนการเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐานประเภทต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและความจริงของหลักฐานชนิดนั้นๆ โดยสอดแทรกอยู่ในขั้นตอนที่ ๓ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

๓.๓ ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

ขั้นตอนในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะของผู้เรียนโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด พบว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในกิจกรรมมากขึ้น เช่น การค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง การทำงานร่วมกันเป็นทีม การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการแสดงผลงานที่สร้างความภูมิใจให้กับผู้เรียนโดยเฉพาะในขั้นสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในการร่วมกันสรุปความรู้ของกลุ่มออกมาเป็นแผนผังความรู้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะช่วยกันคิด และออกแบบผังความรู้ของกลุ่มตนเองกันอย่างเต็มที่ ซึ่งจากกิจกรรมตรงนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนต่างช่วยกัน ซึ่งต่างไปจากการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามปกติ ที่เป็นการเรียนการสอนโดยเน้นการบอก การอธิบาย และการซักถาม เนื้อหาในการเรียนของผู้สอน โดยมีได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ฝึกกระบวนการศึกษาค้นคว้า กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองอันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓.๔ การใช้ทรัพยากร

การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะทางประวัติศาสตร์ ๑S๒C ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด ได้เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติการทดลองด้วยตนเอง มีการใช้กระบวนการทางสติปัญญา และมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมพร้อมทั้งเน้นกระบวนการกลุ่ม ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยจากแหล่งการเรียนรู้ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายและเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้การสืบค้นข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ นั้นมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ จึงมีการใช้ทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ผู้เรียนและผู้สอนระดมความคิด เพื่อระบุแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ

(๒) กระบวนการสืบค้นข้อมูลและเขียนสรุปองค์ความรู้ มีการใช้ทรัพยากร เช่น กระดาษ A๔ กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เพื่อใช้ในการจดบันทึกข้อมูล

(๓) การลงพื้นที่สืบค้นข้อมูล ได้รับการอำนวยความสะดวกจากท่านผู้อำนวยการ และผู้ปกครองของผู้เรียนซึ่งเป็นคนในท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้

(๔) การนำผลงานและนวัตกรรมที่ได้ดำเนินการศึกษา ลงในกระตาดชาต นำเสนอผลการศึกษาแก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๔. ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อให้เยาวชนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และหวงแหนบ้านเกิดของตนเอง ผลที่เกิดขึ้นในห้องเรียนคือ

๑. ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ที่มีโอกาสได้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
๒. ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนจากการได้ลงมือปฏิบัติ
๓. ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานการศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นของตนเอง
๔. ผู้เรียนเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง

ซึ่งผลจากการจัดการเรียนรู้ข้างต้นได้สอดคล้องกับการศึกษาในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ผลกระทบจาก ยุคโลกาภิวัตน์นี้ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

๕.๑ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน Active learning โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ ๑S๒C ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ รัดกุม ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน

๕.๒ ผู้สอนและผู้เรียนกล้าที่จะก้าวข้ามขีดจำกัดของตนเอง กล้าคิด กล้าลงมือทำ หวังผลเพื่อพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ เรียนรู้ร่วมกัน

๕.๓ ผู้เรียนได้นำความรู้เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการเชื่อมโยง และบูรณาการองค์ความรู้ในการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น

๕.๔ ผู้บริหารและคณะครูให้ความเห็นชอบและให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ

๕.๕ บุคลากรท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้ ให้ข้อมูลกับผู้เรียนในเรื่องราวที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียน

๕.๖ การประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกันผ่านการเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี

๖. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

๖.๑ ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจ

๖.๒ ผู้เรียนทราบวิธีการค้นคว้าและคัดเลือกข้อมูลหรือองค์ความรู้ได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ

๖.๓ ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น

๖.๔ ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในเรื่องที่เกี่ยวกับการนำความรู้เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้จริงในการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ได้เรียนรู้และรู้จักชุมชนของผู้เรียนในหลากหลายแง่มุมมากยิ่งขึ้นสนองตอบหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อเสนอแนะ ข้อควรระวัง

ผู้เรียนขาดประสบการณ์และทักษะในการค้นคว้า เลือกใช้และรวบรวมข้อมูล การจัดทำผลงาน ผู้สอนจำเป็นต้องดูแล ให้คำแนะนำในลักษณะของผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และผู้ให้คำแนะนำ (Coach) อย่างใกล้ชิด พร้อมช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

๗. การเผยแพร่ผลงาน

เผยแพร่ผ่านการจัดกิจกรรมนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าให้กับนักเรียนในโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๓๕ คน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษา และจัดกิจกรรมสร้างความสนุกสนานให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม



ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องถิ่นฐานบ้านเรา เวลาเรียน ๑๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เวลาสอน ๑ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ผู้สอน นางรัตติยา อีระเผ่าพันธ์ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

-

๒. สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติศาสตร์ต้องอาศัยหลักฐานในการค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล หลักฐานแต่ละชั้นมีความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน จึงต้องมีการประเมินค่าความน่าเชื่อถือของหลักฐานชั้นนั้น ๆ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

๓.๒ เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

๔. สาระการเรียนรู้

การประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

- ความหมายและการจำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- ประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- การประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

๕. ทักษะ / กระบวนการ

๕.๑ การเขียนสรุปความ (จากเรื่องที่ศึกษา)

๕.๒ การคิดวิเคราะห์

๕.๓ การสังเคราะห์ข้อมูล

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๖.๒ รักความเป็นไทย

๗. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๗.๑ ความสามารถในการคิด

๗.๒ ความสามารถในการสื่อสาร

๘. หลักฐานการเรียนรู้

ใบกิจกรรมที่ ๑ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับนักโบราณคดีได้ขุดพบโบราณวัตถุใตฐานเจดีย์เก่า นักเรียนคิดว่าสิ่งที่นักโบราณคดีขุดพบนั้นเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด”

นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ตัวอย่างคำตอบที่ได้ เช่น

- ได้ เพราะโบราณวัตถุอาจเป็นสิ่งที่มนุษย์ในสมัยก่อนฝังไว้และเป็นสิ่งยังคงเหลือไว้และจับต้องได้

๒. ครูอธิบายความหมายและประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

๓. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยให้แต่ละแถวช่วยกันคิดแถวละ ๑ ตัวอย่าง พร้อมอธิบายว่าหลักฐานดังกล่าวจัดอยู่ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด ครูอธิบายเพิ่มเติมสิ่งที่นักเรียนตอบพร้อมยกตัวอย่างเสริมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม แจกใบกิจกรรมที่ ๑ ให้แต่ละกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถามในใบกิจกรรม

๕. ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนองาน และร่วมกันเฉลยใบกิจกรรมที่ ๑ ร่วมกับครู ครูช่วยอธิบายสรุปความเพิ่มเติม

๑๐. วัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือในการวัดและประเมินผล
ด้านความรู้	ใบกิจกรรมที่ ๑	แบบประเมินชิ้นงานกลุ่ม
ด้านทักษะ	การสังเกตพฤติกรรมการวิเคราะห์หลักฐาน	แบบสังเกตพฤติกรรม
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	การอภิปราย การนำเสนอชิ้นงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมที่ ๑

เรื่อง : หลักฐานทางประวัติศาสตร์

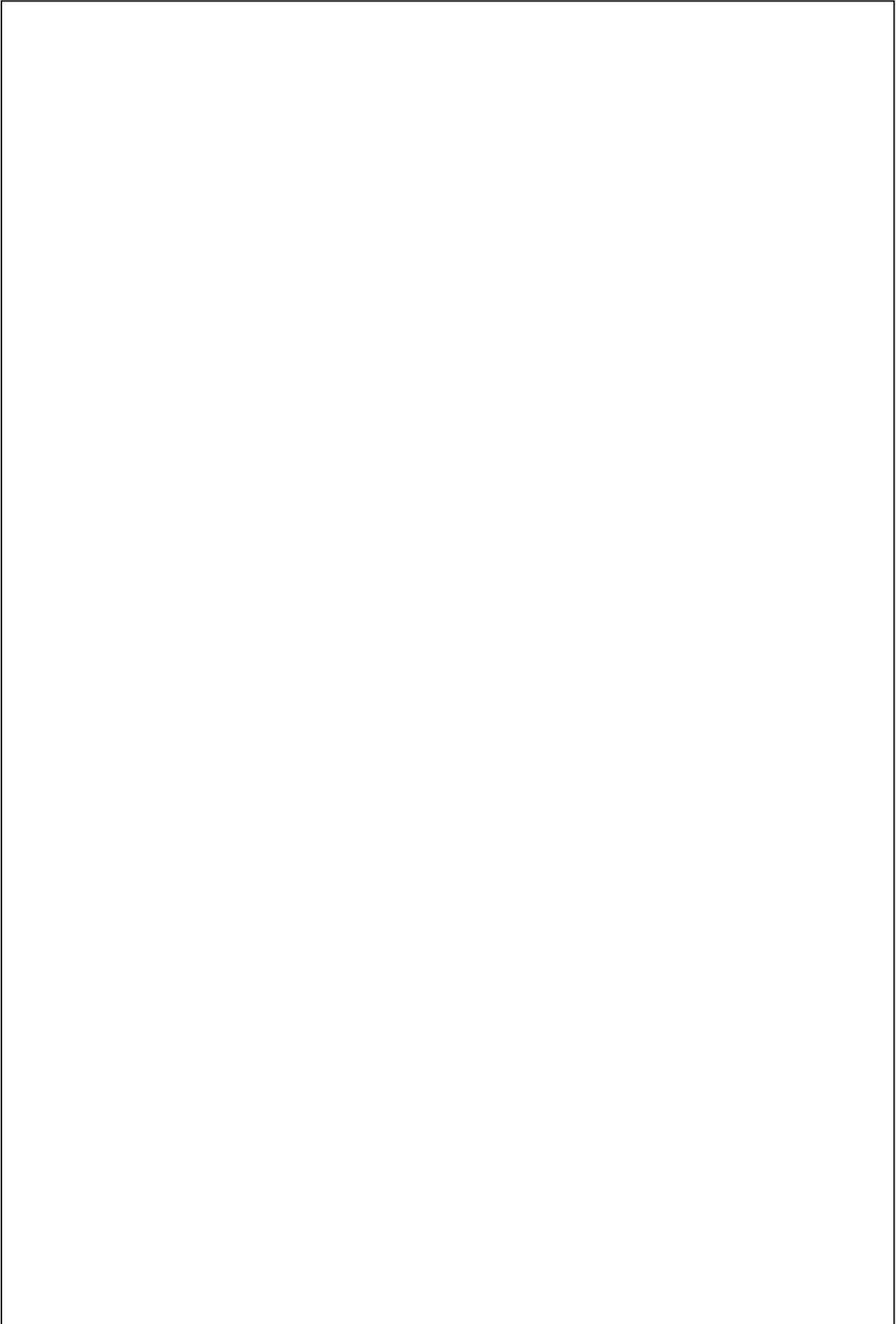
คะแนน : ๑๐ คะแนน

คำชี้แจง :

สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ถึงความหมาย ความสำคัญ ประเภท และความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์แต่ละประเภท แล้วร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ นำเสนอในรูปแบบแผนผังความคิด

สมาชิกในกลุ่ม :

- ๑)
- ๒)
- ๓)
- ๔)
- ๕)
- ๖)
- ๗)
- ๘)
- ๙)
- ๑๐)



แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องถิ่นฐานบ้านเรา เวลาเรียน ๑๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องการแยกแยะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เวลาสอน ๑ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ผู้สอน นางรัตติยา อธิระเฝ้าพันธ์ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

-

๒. สาระสำคัญ

การการศึกษาประวัติศาสตร์จะต้องมีการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของหลักฐานที่ได้มาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงมากที่สุด

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายวิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

๓.๒ เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

๔. สาระการเรียนรู้

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

- การแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
- การแยกแยะระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริง

๕. ทักษะ / กระบวนการ

๕.๑ การเขียนสรุปความ (จากเรื่องที่ศึกษา)

๕.๒ การคิดวิเคราะห์

๕.๓ การสังเคราะห์ข้อมูล

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๖.๒ รักความเป็นไทย

๗. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๗.๑ ความสามารถในการคิด
- ๗.๒ ความสามารถในการสื่อสาร

๘. หลักฐานการเรียนรู้

ใบกิจกรรมที่ ๒ เรื่อง การแยกแยะหลักฐานทางประวัติศาสตร์

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับนิยามของ “ความจริง” กับ “ข้อเท็จจริง” โดยตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันตอบ ตัวอย่างเช่น

- ความจริงคืออะไร
- ข้อเท็จจริงคืออะไร
- ความจริงกับข้อเท็จจริงต่างกันอย่างไร
- ความคิดเห็นของผู้เขียน ในทางประวัติศาสตร์ ถือว่าเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงหรือข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริง

๒. ครูอธิบายเรื่องการแยกแยะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเภท หลักฐานที่เป็นความจริง และข้อเท็จจริง

๓. ครูนำตัวอย่างบันทึกเหตุการณ์ที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ในประเด็นต่อไปนี้

- ข้อความส่วนใดเป็นความจริง
- ข้อความส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง

ครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อชี้ประเด็นให้นักเรียนเห็นความแตกของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นความจริงและข้อเท็จจริง

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยใช้กลุ่มเดิม แจกใบกิจกรรมที่ ๒ ให้แต่ละกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถามในใบกิจกรรม

๕. ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนองาน และร่วมกันเฉลยใบกิจกรรมที่ ๒ ร่วมกับครู ครูช่วยอธิบายสรุปความเพิ่มเติม

๑๐. วัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือในการวัดและประเมินผล
ด้านความรู้	ใบกิจกรรมที่ ๒	แบบประเมินชิ้นงานกลุ่ม
ด้านทักษะ	การสังเกตพฤติกรรมการวิเคราะห์หลักฐาน	แบบสังเกตพฤติกรรม
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	การอภิปราย การนำเสนอชิ้นงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมที่ ๒

เรื่อง : การแยกแยะหลักฐานทางประวัติศาสตร์

คะแนน : ๑๐ คะแนน

คำชี้แจง :

สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเรื่องการแยกแยะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ระหว่างหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริง กับความจริง แล้วร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ พร้อมตอบคำถามลงในใบกิจกรรม

สมาชิกในกลุ่ม :

- ๑)
- ๒)
- ๓)
- ๔)
- ๕)
- ๖)
- ๗)
- ๘)
- ๙)
- ๑๐).....

ตอนที่ ๑ : สมาชิกในกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้เรื่องการแยกแยะหลักฐานทางประวัติศาสตร์
ในหัวข้อต่อไปนี้

ประเด็นร่วมคิดวิเคราะห์	หลักฐานประเภทข้อเท็จจริง	หลักฐานประเภทความจริง
-------------------------	--------------------------	-----------------------

๑. คำนิยาม

๒. ข้อแตกต่าง
** เป็นข้อสังเกตที่ช่วยให้
ผู้เรียนสามารถแยกแยะประเภท
ของหลักฐานได้อย่างรวดเร็ว

๓. คุณค่า
** ความน่าเชื่อถือของ
หลักฐานในการนำมาศึกษาข้อมูล
ทางประวัติศาสตร์

ตอนที่ ๒ : สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์แต่ละข้อ แล้วร่วมกันแยกแยะว่าข้อมูลใดเป็นความจริง ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง

ข้อที่ ๑ :

พระนางจามเทวีเป็นปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรหริภุญชัย ในตำนานจามเทวีวงศ์ได้บันทึกเรื่องราวไว้ว่า เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓ มีพระราชาองค์หนึ่งได้ส่งสาสน์มาถวายกษัตริย์ละโว้ เพื่ออัญเชิญพระธิดาชื่อ จามเทวี ซึ่งเป็นผู้มีความสามารถขึ้นปกครองอาณาจักรหริภุญชัย เมื่อพระนางจามเทวีขึ้นปกครองเมืองแล้ว ทรงโปรดให้วางระเบียบการปกครองและเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยโปรดให้สร้างอารามวัดมหาวันและวัดกู่กุด หรือ วัดจามเทวีในปัจจุบัน ส่งผลให้อาณาจักรมีความสงบร่มเย็นสืบต่อมา...

ความจริง คือ

.....

.....

.....

ข้อเท็จจริง คือ

.....

.....

.....

ข้อที่ ๒ :

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระมหากษัตริย์ไทยเพียงพระองค์เดียวในสมัยกรุงธนบุรี ในช่วงปลายรัชสมัยพระองค์ทรงเสวยพระสติ หรือสติฟั่นเฟือน จึงทรงถูกขบถแลสำเร็จโทษโดยสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก (ทองด้วง) อันเป็นการสิ้นสุดสมัยธนบุรี พร้อมกับการเริ่มต้นของราชวงศ์จักรี และสมัยรัตนโกสินทร์

ความจริง คือ

.....

.....

.....

ข้อเท็จจริง คือ

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องถิ่นฐานบ้านเรา เวลาเรียน ๑๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เวลาสอน ๑ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ผู้สอน นางรัตติยา อีระเผ่าพันธ์ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

-

๒. สาระสำคัญ

การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้ข้อมูลอะไร และข้อมูลนั้นมีความหมายว่าอย่างไร

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ เพื่อให้นักเรียนบอกข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ โดยใช้วิธีการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างถูกต้อง

๓.๒ เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

๔. สาระการเรียนรู้

การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

- ความสำคัญของการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- ตัวอย่างการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

๕. ทักษะ / กระบวนการ

๕.๑ การเขียนสรุปความ (จากเรื่องที่ศึกษา)

๕.๒ การคิดวิเคราะห์

๕.๓ การสังเคราะห์ข้อมูล

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๖.๒ รักความเป็นไทย

๗. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๗.๑ ความสามารถในการคิด
- ๗.๒ ความสามารถในการสื่อสาร

๘. หลักฐานการเรียนรู้

ใบกิจกรรมที่ ๓ เรื่อง การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูยกตัวอย่างข้อความทางประวัติศาสตร์มาให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันสนทนากับนักเรียนในประเด็นต่อไป

- ข้อความข้างต้นนักเรียนสามารถอ่านแล้วเข้าใจเรื่องราวได้เลยหรือไม่
- มีข้อความใดบ้างที่นักเรียนไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวได้ เพราะเหตุใด

๒. ครูอธิบายเรื่องการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยเชื่อมโยงกับเรื่องราวที่ยกมา

๓. ครูนำตัวอย่างบันทึกเหตุการณ์ที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนร่วมกันตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสรุปใจความของหลักฐานที่ครูนำมาให้ดู

ครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อชี้ประเด็นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยใช้กลุ่มเดิม แจกใบกิจกรรมที่ ๓ ให้แต่ละกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถามในใบกิจกรรม

๕. ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนองาน และร่วมกันเฉลยใบกิจกรรมที่ ๓ ร่วมกับครู ครูช่วยอธิบายสรุปความเพิ่มเติม

๑๐. วัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือในการวัดและประเมินผล
ด้านความรู้	ใบกิจกรรมที่ ๓	แบบประเมินชิ้นงานกลุ่ม
ด้านทักษะ	การสังเกตพฤติกรรมการวิเคราะห์หลักฐาน	แบบสังเกตพฤติกรรม
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	การอภิปราย การนำเสนอชิ้นงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมที่ ๓

เรื่อง : การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

คะแนน : ๑๐ คะแนน

คำชี้แจง :

สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเรื่องการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญของการตีความ ตัวอย่างการตีความข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แล้วร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ พร้อมตอบคำถามลงในใบกิจกรรม

สมาชิกในกลุ่ม :

- ๑)
- ๒)
- ๓)
- ๔)
- ๕)
- ๖)
- ๗)
- ๘)
- ๙)
- ๑๐).....

ตอนที่ ๑ : สมาชิกในกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้เรื่องการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในรูปแบบแผนผังความคิด

ตอนที่ ๒ : สมาชิกในกลุ่มอ่านข้อความทางประวัติศาสตร์ด้านล่างแล้วร่วมกันตีความข้อความข้างต้น

“ศุภมัตตุ 1042 ศกวอกนักรัษัตริ (พ.ศ. 2223) วัน 4 ¹²/_๕ ค่ำ ทรงพระกรุณาตรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ให้เอากฎหมายเหตุของพระโอรสเขียนไว้แต่ก่อน และกฎหมายเหตุซึ่งหาได้แต่หนังสือแลเหตุซึ่งมีในพระราชพงษาวดารนั้น ให้คัดเข้าด้วยกันเปนแห่งเดียว ให้ระดับศักราชกันมาคู่เท่าบัดนี้”

ที่มา : พระราชพงษาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐฯ . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547 หน้า 3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ : สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็น “การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง” และ “ผลจากการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ช่วยทำให้หลักฐานชิ้นนั้นมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นหรือไม่” แล้วสรุปความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มตามประเด็นข้างต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องถิ่นฐานบ้านเรา เวลาเรียน ๑๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ เวลาสอน ๑ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ผู้สอน นางรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์ โรงเรียนวัดท่าไทร(ติดถนนุเคราะห์)

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

-

๒. สาระสำคัญ

วิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ ขั้นตอน หรือวิธีการที่นักประวัติศาสตร์หรือผู้ศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และเรียบเรียงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและชัดเจนมากที่สุด

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการทางประวัติศาสตร์ได้

๔. สาระการเรียนรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์

- ความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์
- ลำดับขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์

๕. ทักษะ / กระบวนการ

- ๕.๑ การเขียนสรุปความ (จากเรื่องที่ศึกษา)
- ๕.๒ การคิดวิเคราะห์
- ๕.๓ การสังเคราะห์ข้อมูล

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๖.๑ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ๖.๒ รักความเป็นไทย

๗. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๗.๑ ความสามารถในการคิด
- ๗.๒ ความสามารถในการสื่อสาร

๘. หลักฐานการเรียนรู้

ใบกิจกรรมที่ ๔ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Big ๕ Learning

๑. (Learning to Question) ครูนำภาพหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แล้วให้นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามจากสิ่งที่เห็น โดยนักเรียนอาจจะตั้งคำถามว่า

- ใครเป็นคนสร้าง
- ใช้ทำอะไรได้บ้าง
- สร้างขึ้นในสมัยใด
- มีขั้นตอน กระบวนการสร้างอย่างไร

ครูอธิบายเชื่อมโยงถึงกระบวนการขั้นตอนการศึกษาข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ถึงความหมาย ความสำคัญของการศึกษาทางประวัติศาสตร์

๒. (Learning to Search) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยใช้กลุ่มเดิม โดยให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาเรื่อง “วิธีการทางประวัติศาสตร์” จากหนังสือเรียน

๓. (Learning to Construct) ครูสนทนากับนักเรียนจากสิ่งที่นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ในประเด็นต่อไปนี้

- ลำดับขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์
- ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ นักเรียนสามารถเก็บข้อมูลได้จากหลักฐานประเภทใดบ้าง เพื่อเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่เรียนมาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
- การศึกษาตามลำดับขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญอย่างไร

๔. (Learning to Communicate) ครูแจกใบกิจกรรมที่ ๔ ให้แต่ละกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบแผนผังความคิด

๕. (Learning to Serve) ตัวแทนกลุ่มออกมาเสนองาน และร่วมกันเฉลยใบกิจกรรมที่ ๔ ร่วมกับครู ครูช่วยอธิบายสรุปความเพิ่มเติม

๑๐. วัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือในการวัดและประเมินผล
ด้านความรู้	ใบกิจกรรมที่ ๔	แบบประเมินชิ้นงานกลุ่ม
ด้านทักษะ	การสังเกตพฤติกรรมการวิเคราะห์หลักฐาน	แบบสังเกตพฤติกรรม
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	การอภิปราย การนำเสนอชิ้นงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม



ภาพหลักฐานทางประวัติศาสตร์ “กลองมโหระทึก ยุคสำริด”

กิจกรรมที่ ๔

เรื่อง : วิธีการทางประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด : -

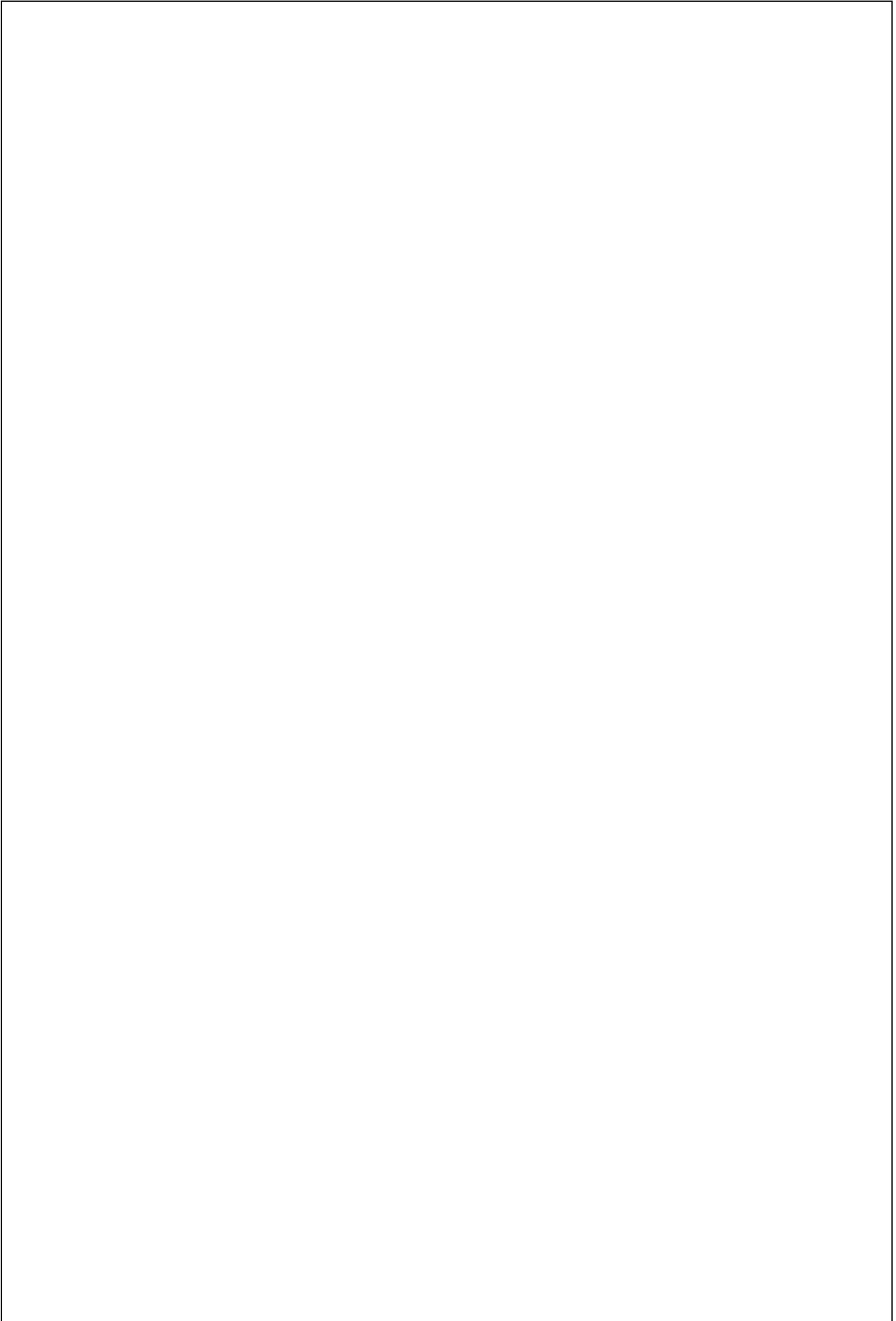
คะแนน : ๑๐ คะแนน

คำชี้แจง :

สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาวิธีการทางประวัติศาสตร์ แล้วร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ นำเสนอในรูปแบบแผนผังความคิด

สมาชิกในกลุ่ม :

- ๑)
- ๒)
- ๓)
- ๔)
- ๕)
- ๖)
- ๗)
- ๘)
- ๙)
- ๑๐).....



แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องถิ่นฐานบ้านเรา เวลาเรียน ๑๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่องประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง เวลาสอน ๗ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ผู้สอน นางรัตติยา อีระเผ่าพันธ์ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

ม.๓/๑ วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

ม.๓/๒ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่างๆ ที่ตนสนใจ

๒. สาระสำคัญ

เมืองท่าทองเมืองโบราณเก่าแก่ที่มีหลักฐานการเป็นชุมชนมาก่อนประวัติศาสตร์ เป็นที่อยู่ของชนพื้นเมืองเผ่าเซม้งและมลายูที่สร้างถิ่นฐานอาศัยในลุ่มแม่น้ำหลวงและริมฝั่งทะเลรอบอ่าวบ้านดอน เมืองท่าทองมีอารยธรรมร่วมสมัยกับเมืองไชยา เมืองเวียงสระ เมืองท่าขนอน และเมืองพุนพิน อันเป็นต้นบรรพบุรุษของผู้คนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ เพื่อให้นักเรียนบอกประวัติความเป็นมาของเมืองท่าทองได้

๓.๒ เพื่อให้นักเรียนศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามลำดับขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ได้

๓.๓ เพื่อให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่นักเรียนสนใจศึกษาในท้องถิ่นและนำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C

๔. สาระการเรียนรู้

ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง

- ประวัติความเป็นมาของเมืองท่าทอง

๕. ทักษะ / กระบวนการ

๕.๑ ทักษะกระบวนการตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

- ขั้นที่ ๑ การกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา
- ขั้นที่ ๒ การรวบรวมหลักฐาน
- ขั้นที่ ๓ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน
- ขั้นที่ ๔ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการจัดหมวดหมู่ข้อมูล
- ขั้นที่ ๕ การเรียบเรียงหรือการนำเสนอ

๕.๒ ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ๑S๒C

- S = Sourcing
- C = Corroboration
- C = Contextualizing

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๖.๑ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ๖.๒ รักความเป็นไทย

๗. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๗.๑ ความสามารถในการคิด
- ๗.๒ ความสามารถในการสื่อสาร

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ ใบกิจกรรมที่ ๕ เรื่อง แกะร่อง ท่องรอย ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง
- ๘.๒ รายงานผลการศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองท่าทอง
- ๘.๓ วิดีโอแนะนำข้อมูลการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองท่าทอง
- ๘.๔ หนังสือเล่มเล็กนำเสนอข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองท่าทอง

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ เรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง

๑. ครูเปิดเพลง “ประวัติเมืองสุราษฎร์ธานี” ให้นักเรียนฟัง แล้วร่วมกันสนทนากับนักเรียน

- เมืองท่าทองมีการสันนิษฐานว่าก่อตั้งขึ้นในยุคสมัยใด
- เมืองท่าทองมีการสันนิษฐานว่าแยกมาจากเมืองใด
- เมืองท่าทองมีที่ตั้งเมืองอยู่ที่ใด และหลังจากนั้นมีการเคลื่อนย้ายที่ตั้งเมืองกี่ครั้ง ย้ายไปที่ใดบ้าง เพราะเหตุใด

เป็นต้น

๒. ครูอธิบายเพิ่มเติมประวัติความเป็นมาของเมืองท่าทองจากอดีตถึงปัจจุบัน จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันสรุปความสัมพันธ์ของเมืองท่าทองกับอำเภอกาญจนดิษฐ์ในปัจจุบัน

ชั่วโมงที่ ๒ กำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา

๓. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยใช้กลุ่มเดิม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น กำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มละ ๑ เรื่อง

๔. ครูให้นักเรียนแต่ละนำเสนอหัวเรื่องที่จะศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ความน่าสนใจ ความเหมาะสมของหัวเรื่องที่กำหนด
- ความยากง่ายในการเก็บข้อมูล

๕. ครูแจกใบกิจกรรมที่ ๕ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษาข้อมูล แหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ตามลำดับขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยครูทำหน้าที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ชั่วโมงที่ ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาจแบ่งหน้าที่ในการไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น

- ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ประเภทกลุ่มหลักฐานชั้นรอง เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องคอมพิวเตอร์

- ศึกษาข้อมูลจากผู้รู้ เช่น การสัมภาษณ์คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน พระสงฆ์ ผู้นำหมู่บ้าน หรือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด

- ศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง เช่น การไปถ่ายรูป ถ่ายวีดีโอ เก็บภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุ

๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่ม โดยมีครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ช่วยแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๘. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ในช่วงวันหยุด แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมานำเสนอในชั่วโมงถัดไป

ชั่วโมงที่ ๔ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายให้เพื่อนๆ ในกลุ่มทราบ

๑๐. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเรื่องความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การแยกแยะประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จากที่เคยได้เรียนมาแล้วในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

๑๑. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันประเมินคุณค่าของหลักฐานที่ได้จากการไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานประเภทต่างๆ ในประเด็นต่อไปนี้

- เป็นหลักฐานชั้นต้นหรือชั้นรอง
- เป็นของแท้หรือของปลอม, เป็นความจริงหรือข้อเท็จจริง
- มีความเที่ยงตรง ถูกต้องหรือไม่
- กรณีของหลักฐานชั้นรองประเภทงานเขียน ผู้เขียนมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ มีความเที่ยงตรงหรือไม่

โดยครูทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ และเป็นທີ່ปรึกษาให้กับนักเรียนในการประเมินคุณค่าของหลักฐานที่นักเรียนได้มา โดยสอดแทรกทักษะทางประวัติศาสตร์ ๑S๒C ในเรื่องกระบวนการประเมินคุณค่า และการเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐานประเภทต่างๆ

ชั่วโมงที่ ๕ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

๑๒. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ผ่านมาจากการประเมินคุณค่าของหลักฐานมาแล้ว มาแยกประเภทจัดหมวดหมู่ของข้อมูล โดยครูทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยครูอาจตั้งคำถามเพื่อไม่ให้นักเรียนหลงประเด็น เช่น

- ข้อมูลที่ได้มาตรงกับหัวเรื่องที่จะศึกษาหรือไม่
- ข้อมูลจากหลักฐานชั้นรองประเภทหนังสือ มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลถูกต้องหรือไม่

ชั่วโมงที่ ๖ การเรียบเรียงข้อมูล

๑๓. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งสมาชิกออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ ทำหน้าที่ตัดต่อวิดีโอแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ได้ถ่ายทำมา

กลุ่มที่ ๒ ทำหน้าที่เขียนรายงานผลการศึกษแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

จากนั้นครูให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มแยกย้ายกันไปทำงาน โดยกลุ่มที่ ๑ ไปตัดต่อวิดีโอที่ห้องคอมพิวเตอร์ และกลุ่มที่ ๒ เขียนรายงานผลการศึกษแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ห้องเรียน

๑๔. ครูกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามหัวเรื่องที่กำหนดในชั่วโมงถัดไป

ชั่วโมงที่ ๗ การนำเสนอข้อมูล

๑๕. ครูแจกแบบประเมินการนำเสนอผลงาน ให้ทุกกลุ่ม โดยกำหนดให้ทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการประเมินผลการออกมานำเสนอผลการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสมาชิกกลุ่มอื่น

๑๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยกำหนด

๑๗. ครูสนทนากับนักเรียนถึงประเด็นปัญหาการดำเนินงาน และความภาคภูมิใจในความสำเร็จจากการดำเนินกิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนแต่ละกลุ่มเจอปัญหาใดบ้างในการดำเนินงาน
- เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จสมบูรณ์นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองหรือไม่
- นักเรียนอยากนำเสนอ เผยแพร่ผลงานของตนเองให้เพื่อนนักเรียนในโรงเรียนทราบเพื่อให้เพื่อนนักเรียนในโรงเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเองหรือไม่

ครูอธิบายเชื่อมโยงการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนโดยการนำความรู้ที่ได้รับจากทุกคนไปจัดทำหนังสือเล่มเล็ก

๑๘. ครูนักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓ คน โดยไม่ใช่สมาชิกในกลุ่มเดิม และกำหนดให้แต่ละกลุ่มนำอุปกรณ์มาทำหนังสือเล่มเล็กในชั่วโมงถัดไป

ชั่วโมงที่ ๘-๙ การจัดทำหนังสือเล่มเล็ก (นอกตารางเรียน ใช้คาบเรียนกิจกรรม)

๑๙. ครูกำหนดหัวเรื่องในการจัดทำหนังสือเล่มเล็ก “แกะร่อง ท่องรอย ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง” โดยกำหนดให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้รับจากทั้ง ๔ กลุ่ม มานำเสนอในหนังสือเล่มเล็ก

๒๐. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำหนังสือเล่มเล็ก ขนาดกระดาษ A๔ พับครึ่ง ซึ่งจัดทำในแบบร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง มีภาพประกอบ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษา

ชั่วโมงที่ ๑๐ การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูล (นอกตารางเรียน)

๒๑. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันออกมานำเสนอ โดยใช้บอร์ดความรู้และหนังสือเล่มเล็ก โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เข้าร่วมรับฟังการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วย

๒๒. ครูกล่าวชื่นชมนักเรียน และตั้งคำถามถามนักเรียน “สิ่งที่คุณนักเรียนได้จากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” โดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น

๒๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

๑๐. วัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือในการวัดและประเมินผล
ด้านความรู้	- ใบกิจกรรมที่ ๕ - รายงานผลการศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น - วีดีโอแนะนำข้อมูลการศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น - หนังสือเล่มเล็ก	แบบประเมินชิ้นงานกลุ่ม
ด้านทักษะ	การสังเกตพฤติกรรมการวิเคราะห์หลักฐาน	แบบสังเกตพฤติกรรม
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	การอภิปราย การนำเสนอชิ้นงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมที่ ๕

เรื่อง : แกะร่อง ทองรอย ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง

ตัวชี้วัด : ส ๔.๑ ม.๓/๑ วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

ส ๔.๑ ม.๓/๒ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่างๆ ที่ตนสนใจ

คะแนน : ๑๐ คะแนน

คำชี้แจง :

สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหา ข้อสงสัย ใคร่รู้ แล้วเลือกสถานที่ บุคคล หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นเมืองท่าทอง(อำเภอกาญจนดิษฐ์) มาเป็นประเด็นศึกษา แล้วร่วมกันวางแผนการศึกษา สืบข้อมูลตามลำดับขั้นตอนทางประวัติศาสตร์

สมาชิกในกลุ่ม :

- ๑)
- ๒)
- ๓)
- ๔)
- ๕)
- ๖)
- ๗)
- ๘)
- ๙)
- ๑๐).....

ขั้นที่ ๑ : กำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นที่ ๒ : การรวบรวมหลักฐาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นที่ ๓ : การประเมินคุณค่าของหลักฐาน

.....

.....

.....

.....

ขั้นที่ ๔ : การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการจัดหมวดหมู่ข้อมูล

.....

.....

.....

.....

ขั้นที่ ๕ : การเรียงเรียง นำเสนอข้อมูล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพกิจกรรมการศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น





ผลงานหนังสือเล่มเล็ก



